

УДК 342.9
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v4.2023.10>

В. В. Коваленко

orcid.org/0000-0002-9545-1036

*старший викладач кафедри адміністративного, цивільного та господарського права і процесу
Пенітенціарної академії України*

ПРОЦЕДУРНИЙ ЗМІСТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ДОБРОГО УРЯДУВАННЯ

Перші спроби нормативно закріпити реалізацію принципів урядування було зроблено у Концепції адміністративної реформи в Україні 1998 року: «визначені у Концепції заходи реформування гуртуються на вироблених світовою практикою принципових засадах функціонування виконавчої влади, серед яких – принципи ефективності, відкритості та добросовісності в роботі уряду та інших органів виконавчої влади» [1].

Зазначені принципи повинні були реалізуватися через такі процедури як: залучення до державної служби та утримання на ній найбільш компетентних і відданих справі кадрів; побудову кар'єри та просування по службі на основі особистих якостей, заслуг і результатів роботи державних службовців; професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації персоналу державної служби; здійснення ефективного управління державною службою тощо. Принципи місцевого самоврядування мали для реалізації, окрім базових, і свої специфічні особливості: самостійність в межах своїх повноважень; відповідальність перед територіальною громадою; поєднання загальних вимог до служби в органах місцевого самоврядування, національних, історичних та місцевих традицій служби, визначених статутами територіальних громад тощо.

Сьогодні, на відміну, наприклад, від Законів України «Про Кабінет Міністрів України» [2] та «Про центральні органи виконавчої влади» [3], Закон України «Про Державну службу» (далі – Закон) [4] передбачає закріплення реалізації таких принципів доброго урядування як добросовісність та ефективність: щорічне оцінювання результатів службової діяльності державних службовців для визначення якості виконання поставлених завдань на підставі показників результативності, ефективності та якості, визначених з урахуванням посадових обов'язків державного службовця, а також дотримання ним правил етичної поведінки та вимог законодавства у сфері запобігання корупції (ст. 44 Закону); визначення правил етичної поведінки в державному органі Правилами внутрішнього службового розпорядку (ст. 47 Закону); притягнення

державних службовців до дисциплінарної відповідальності за порушення правил етичної поведінки (ст. 64–65 Закону); проведення конкурсів на зайняття посад державної служби категорій «Б» і «В» з дотриманням вимог закону (ст. 17 Закону).

Також, Законом впроваджено процедури для реалізації принципів верховенства права, політичної неупередженості, прозорості – відкритості інформації про діяльність державного службовця: інформація про організацію роботи Комісії з питань вищого корпусу державної служби, її засідання, оголошення про їх проведення, порядок денний, протоколи засідань та висновки Комісії оприлюднюються на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України (ст. 16 Закону); забезпечення керівником державної служби в державному органі прозорості і об'єктивності конкурсів на зайняття посад державної служби категорій «Б» і «В», своєчасного оприлюднення та передачу центральному органу виконавчої влади інформації про вакантні посади державної служби з метою формування єдиного переліку вакантних посад державної служби (ст. 17 Закону) [4].

Забезпечення доброго урядування на місцях відбувається завдяки процедурам реалізації основних та антикорупційних принципів у Законах України «Про місцеве самоврядування» та «Про службу в органах місцевого самоврядування».

Аналізуючи Закон України «Про місцеве самоврядування» (далі – Закон) як закон про забезпечення гарантій місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, одразу виділяємо проблему відсутності серед принципів верховенства права, добросовісності (ст. 4 Закону) [5]. Такий підхід, на нашу думку, змушує обсяг забезпечення прав людини та їх пріоритет і вищу цінність при реалізації функцій держави і її органів, а також органів місцевого самоврядування.

Система підзвітності та підконтрольності органів місцевого самоврядування виглядає наступним чином: сільський, селищний, місь-

кий голова, виконавчі органи (комітети, відділи, управління), старости підзвітні та підконтрольні сільським, селищним, міським, районним у містах радам та органам виконавчої влади щодо делегованих повноважень (ст.ст. 11, 42, 51, 53, 54 Закону) [5].

Процедури реалізації цих принципів детально не описані у законі, але окремі її елементи стосуються [5]:

1) щорічне звітування сільського, селищного, міського голови відповідній раді про здійснення державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності виконавчими органами ради (ч. 6. ст. 42. Закону);

2) розгляд радою, постійними комісіями ради або підзвітними і підконтрольними їй органами та посадовими особами пропозицій і зауважень, висловлених депутатами на сесії чи переданих в письмовій формі головуючому на сесії та звітування про вжиті заходи депутатам або, відповідно, раді (ч. 9. ст. 49 Закону);

3) звітування старостою про свою роботу перед радою, жителями старостинського округу не рідше одного разу на рік, протягом першого кварталу року, наступного за звітним, а на вимогу не менш як третини депутатів – у визначеній сільською, селищною, міською радою термін на відкритій зустрічі, у спосіб, що дає можливість жителям старостинського округу поставити запитання, висловити зауваження та внести пропозиції. Такий порядок встановлюється Положенням про старосту, а інформація про відповідну зустріч, а також письмовий звіт старости оприлюднюються на офіційному веб-сайті сільської, селищної, міської ради та розміщуються у приміщенні ради не пізніше ніж за сім календарних днів до дня проведення відповідної зустрічі (ч. 6. ст. 54 Закону);

4) звільнення голови районної, обласної, районної у місті ради з посади радою шляхом таємного голосування та внесення на розгляд ради цього питання на вимогу не менш як третини депутатів від загального складу ради (ст. 55 Закону);

5) в рамках підзвітності, підконтрольності та відповідальності перед територіальними громадами органами та посадовими особами місцевого самоврядування здійснюється інформування населення про виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку, місцевого бюджету, з інших питань та звітування перед територіальними громадами про свою діяльність не менш як два рази на рік (ст. 75 Закону).

Антикорупційний блок принципів представлений служінням територіальній громаді, справедливістю, поєднанням місцевих і державних інтересів, підконтрольністю, підзвітністю, персо-

нальною відповідальністю, самостійністю кадрової політики в територіальній громаді.

Водночас, процедурний зміст реалізації зазначених принципів розкритий у законі фрагментарно та часто з відсилкою до інших нормативно-правових актів.

Так, реалізацію принципу добросовісності як етичності закладено ще на етапі умов прийому на службу (ст. 5 Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування») [6]. Це відбувається шляхом дотримання процедури проведення спеціальної перевірки з відсилкою на положення Закону України «Про запобігання корупції» щодо осіб, зазначених у ст. 3 Законі України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (далі – Закон). Особи, які претендують на зайняття посад в органах місцевого самоврядування, зобов'язані повідомити керівництву органу, на зайняття посади в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких осіб.

Всі обмеження, пов'язані з прийняттям на службу та проходженням служби в органах місцевого самоврядування встановлені Законом України «Про запобігання корупції». Наприклад, посадові особи місцевого самоврядування зобов'язані подавати декларацію (ст. 13 Закону) та дотримуватися правил запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 12–1 Закону), передбачених Законом України «Про запобігання корупції». Методичну допомогу по організації і проходженню служби в органах місцевого самоврядування відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» покладено на відповідні комітети Верховної Ради України [6].

Посадові особи місцевого самоврядування, яких притягнуто до відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією підлягають процедурі щодо припинення служби в органах місцевого самоврядування згідно ст. 20 Закону [6].

Оцінка ділових та професійних якостей, а також кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування проводиться гласно атестаційною комісією. Детальна процедура реалізації принципу гласності передбачена ст. 17 Закону. Зокрема, процедура ознайомлення з матеріалами атестації, участі у засіданні комісії, процедура оскарження рішення атестаційної комісії та ін. [6].

Окремими процедурами забезпечується реалізація таких принципів як прозорість, орієнтованість на суспільний консенсус, справедливість, ефективність.

Зокрема, проекти нормативно-правових актів, що стосуються прав та свобод людини, обов'язково проходять громадське обговорення в порядку, визначеному Міністром внутрішніх справ України (ст. 9 Закону). Поліція у своїй

діяльності поводить незалежно від рішень, заяв чи позицій політичних партій та громадських об'єднань, не використовує будь-які предмети, на яких зображена символіка політичних партій, не використовує особисте ставлення до діяльності політичних партій під час виконання службових повноважень (ст. 10 Закону). При взаємодії з населенням (ст. 11 Закону) діяльність органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад. Для реалізації принципу ефективності діяльності органів і підрозділів поліції проводиться оцінка рівня довіри населення незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [7].

Реалізацію процедури доброчесної поведінки можна знайти і у Кодексі доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України від 15 березня 2017 року [8].

Принципи доброго урядування, які представлені у діяльності антикорупційних органів також мають свої особливості.

Згідно ст. 3 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» (далі – Закон) [9] окрім верховенства права, Національне антикорупційне бюро України керується такими основними принципами як повага та дотримання прав і свобод людини і громадянина, відкритість для демократичного цивільного контролю. Водночас, економічні принципи та доброчесність не передбачені серед них. Антикорупційні принципи, за положеннями закону, це – безсторонність та справедливість, підконтрольність і підзвітність суспільству та визначеним законом державним органам та ін.

Серед вказаних принципів реальний процедурний зміст у положеннях закону отримали принципи відповідальності, відкритості, доброчесності, залучення, прозорості, орієнтованості на суспільний консенсус, підконтрольності та підзвітності в частині [9]:

1) забезпечення відкритого конкурсного відбору на зайняття посади Директора Національного бюро (ст. 6–7 Закону), де регламентовано: перелік вимог до конкурсантів, визначення проведення відкритих засідань Конкурсною комісією для представників засобів масової інформації та журналістів з відео- та аудіофіксацією і трансляцією у режимі реального часу на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України, з визначенням процедури інформування про засідання за допомогою офіційного веб-сайту Кабінету Міністрів України та порядок оголошення Кабінетом Міністрів України призначення на посаду обраного Директора Національного бюро;

2) процедури проведення Комітетом Верховної Ради України з питань боротьби з корупцією відкритих для громадськості слухань щодо діяльності Національного антикорупційного бюро (ч. 5. ст. 26 Закону);

3) процедури створення Ради громадського контролю при Національному антикорупційному бюро (ст. 31 Закону);

4) забезпечення процедур контролю та підзвітності діяльності Національного антикорупційного бюро (ст. 26 Закону);

5) забезпечення підрозділами внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро дотримання працівниками Національного бюро правил етичної поведінки, конфлікту інтересів, декларування майна, доходів, видатків та зобов'язань фінансового характеру та інші питання (ч. 2. ст. 27 Закону).

Реалізація принципів доброчесності та відповідальності працівників Національного антикорупційного бюро щодо процедури притягнення до відповідальності та визначення серед вимог до кандидатів на посаду доброчесної поведінки і проведення спеціальної перевірки покладена на положення Законів України «Про запобігання корупції», «Про очищення влади» (п. 4. ч. 6. ст. 7 Закону), інших законів, у тому числі процесуальних [9].

Можна стверджувати, що у більшості законів, які стосуються діяльності публічних органів, відмічається системність відсилок до антикорупційних процедур, що зазначені у Законі України «Про запобігання корупції».

Проаналізувавши цей та інші закони і підзаконні нормативно-правові акти, робимо наступні висновки.

Закон України «Про запобігання корупції» [10] не визначає окремого повного переліку принципів доброго урядування, і, водночас, положення закону регламентують реалізацію окремих принципів. Так, на відміну від Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» [9], головного принципу доброго урядування, яким є верховенство права, у нормах закону не передбачено. Але такі принципи як доброчесність та відкритість, залучення, прозорість та орієнтованість на суспільний консенсус описані із використанням процедур:

1) зазначення вимог до посади керівника Національного агентства з питань запобігання корупції (ст. 5 Закону: проходячи конкурс на заміщення посади голови Національного агентства, особа повинна бути доброчесною, компетентною, здатною за своїми моральними якостями, професійним рівнем виконувати відповідні службові обов'язки;

2) забезпечення доброчесності працівників Національного агентства з питань запобігання

корупції шляхом створення підрозділу внутрішнього контролю та покладання на нього низки процедурних завдань (проведення перевірок працівників, моніторинг їхнього способу життя, спецперевірок, службових розслідувань тощо) (ст. 17–1 Закону).

3) забезпечення відкритого цілодобового доступу до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на офіційному веб-сайті Національного агентства шляхом можливості перегляду, копіювання та роздруковування інформації, а також у вигляді набору даних (електронного документа), організованого у форматі, що дозволяє його автоматизоване оброблення електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання (ч. 1. ст. 47 Закону);

4) забезпечення оприлюднення на офіційному веб-сайті відомостей з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, протягом трьох робочих днів після їх внесення до реєстру. Відкритими для безоплатного цілодобового доступу є такі відомості про фізичну особу, яку притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення (ч. 3. ст. 59 Закону);

5) забезпечення процедури моніторингу способу життя суб'єктів декларування на підставі інформації, отриманої від фізичних та юридичних осіб, а також із засобів масової інформації та інших відкритих джерел інформації, яка містить відомості про невідповідність рівня життя суб'єктів де (ч. 2. ст. 51–4 Закону). До проведення зазначеного моніторингу Національне агентство може залучати громадські об'єднання, наукові установи, в тому числі на умовах державного замовлення на підставі відкритого конкурсу (ч. 9. ст. 55 Закону);

6) проведення Конкурсною комісією відкритого голосування щодо відбору кандидата, який пройшов співбесіду та має найкращі професійний досвід, знання і якості, відповідає критеріям компетентності та доброчесності (п. 7. ч. 6. ст. 6 Закону) та внесення подання до Кабінету Міністрів України про призначення кандидата на посаду Голови Національного агентства;

7) оприлюднення на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України інформацію про осіб, які подали заяви на участь у конкурсі, а також інформацію про кандидатів, відібраних для проходження співбесіди, та про кандидата, відібраного Конкурсною комісією для призначення на посаду Голови Національного агентства (п. 8. ч. 6. ст. 6 Закону);

8) проведення відкритого конкурсу щодо працівників апарату Національного агентства (крім

працівників, які виконують функції з обслуговування або займають посади патронатної служби), яке затверджується Головою Національного агентства (ст. 8 Закону);

9) проведення відкритого та прозорого конкурсу з формування складу Громадської ради при Національному агентстві, яка здійснює громадський контроль за діяльністю Національного агентства шляхом рейтингового інтернет-голосування громадян, які проживають на території України, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (ст. 14 Закону).

Економічні принципи реалізовано переважно у контексті фінансового та матеріально-технічного забезпечення Національного агентства (ст. 17 Закону) за рахунок коштів Державного бюджету України. Зазначено, що фінансування агентства за рахунок будь-яких інших джерел забороняється, крім випадків, передбачених міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, або проектами міжнародної технічної допомоги. Голова Національного агентства представляє позицію Національного агентства з питань його фінансування на засіданнях Кабінету Міністрів України, комітетів або на пленарних засіданнях Верховної Ради України [10]. Фінансування діяльності Конкурсної комісії з відбору керівника НАЗК та її членів, у тому числі секретаріату, що утворюється для допомоги в їх діяльності, може здійснюватися за рахунок залучення міжнародної технічної допомоги (ч. 5. ст. 6 Закону).

Реалізація принципу доброчесності органів державної влади та місцевого самоврядування та низки антикорупційних принципів знайшли своє відображення у процедурах, що передбачені розділом 4 Закону (обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища, обмеження щодо одержання подарунків, запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поведження з ними, обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності); розділом 5 Закону (заходи зовнішнього та самостійного врегулювання конфлікту інтересів, здійснення повноважень під зовнішнім контролем, особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності окремих категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування) [10].

Інші антикорупційні принципи, передбачені у розділі 6 Закону України «Про запобігання корупції» [10] (відповідальність, пріоритет інтересів держави чи територіальної громади, політична нейтральність, неупередженість, компетентність і ефективність), не розкриті у законі з точки зору реалізації. Для ознайомлення з процедурним змістом їх реалізації зроблено низку відсилок на інші закони та підзаконні акти, такі

як «Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування» [11], «Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення» [12].

Зазначені вище підзаконні нормативно-правові акти регламентують процедури, пов'язані з:

1) реалізацією принципів доброчесності як етичності, відкритості, ефективності, нейтральності, справедливості, чутливості, орієнтованості на консенсус у поведінці державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування [11], що стало своєрідним виконанням одного з пунктів Указу Президента України 1997 року, яким було передбачено доцільність і актуальність появи Кодексу поведінки державного службовця (ч. 2. п. 12 Указу) [13];

2) реалізацією принципів доброчесності, відкритості, відповідальності посадових осіб органів влади, у тому числі антикорупційних органів [12].

Підсумовуючи, зазначимо, що, на нашу думку, ключовим поштовхом до створення механізму реалізації процедурного змісту принципів доброго урядування повинно стати прийняття загального процедурного нормативно-правового акту, який об'єднав у собі більшість процедур реалізації принципів доброго урядування у діяльності органів публічної влади.

У свій час, з метою реалізації положень Концепції адміністративної реформи, в частині встановлення принципів доброго урядування для представників публічної влади та механізмів їх реалізації, було анонсовано необхідність прийняття Адміністративно-процедурного кодексу України. Але, така ініціатива завершилася низкою неприйнятих законів (зокр., реєстр. № 8413 від 29.12.2001 р.; реєстр. № 5462 від 29.04.2004 р. (відкликаний 08.02.2005 р.), реєстр. № 2789 від 18.07.2008 р. (відкликаний 11.03.2010 р.), реєстр. № 11472 від 03.12.2012 р. (відкликаний 12.12.2012 р.) [14]. А у 2018 році було відкликано уже оновлений проект закону «Про адміністративну процедуру» (реєстр. № 9456 від 28.12.2018 р., відкликаний 29.08.2019 р.).

Останній неприйнятий проект Адміністративно-процедурного кодексу України 2012 року [15] містив порядок діяльності державних органів і органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб щодо забезпечення справедливого, об'єктивного та своєчасного розгляду адміністративних справ відповідно до принципів належного урядування. Зокрема, за ст. 6. Принципи адміністративної процедури, було визначено як основні принципи доброго урядування (верховенства права; добросовісність; відкритість), так і деякі принципи, що можна розглядати у контексті забезпечення антикорупційної

політики (обґрунтованість; неупередженість; розсудливість; своєчасність і розумний строк; ефективність; презумпція правомірності дій і вимог особи; принцип «єдиного вікна»).

Зазначені принципи отримували і певні механізми реалізації. Наприклад, за ст. 12 не допускається будь-яка неправомірна заінтересованість адміністративного органу в результатах розгляду та вирішення адміністративної справи. Адміністративний орган запобігає виникненню конфлікту інтересів. За ст. 16 Адміністративний орган забезпечує проведення публічного громадського обговорення проектів адміністративних актів, що зачіпають та/або можуть зачепити права та законні інтереси великої кількості осіб та ін. [15].

Проте, сьогодні залишається актуальним останній проект закону «Про адміністративну процедуру», який у березні 2022 року було направлено на підпис Президенту України, але станом на 1 червня 2022 року ще не був підписаний [16].

В цьому проекті передбачено регулювання відносин органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, інших суб'єктів, які відповідно до закону уповноважені здійснювати публічно-владні управлінські функції, з особами щодо розгляду і вирішення адміністративних справ. А також сформовано новий перелік видів загальних принципів адміністративної процедури (ст. 4). Наприклад, видалено принцип «єдиного вікна» та зазначено реалізацію принципу неупередженості і процедури відводу посадової особи за допомогою норм Закону України «Про запобігання корупції» [10]. Отже, цей документ не відображає в повній мірі реалізацію процедурного змісту принципів доброго урядування, а, відповідна навіть його прийняття не вирішить проблему.

Висновки. Сьогодні актуальним та наближеним до забезпечення реалізації принципів доброго урядування залишається проект закону «Про адміністративну процедуру». Проте, його положення не відображають у повній мірі процедурний зміст усіх принципів доброго урядування, а, відповідно, навіть його прийняття не вирішить проблему. Тому, вважаємо за доцільне доопрацювати зміст цього проекту з урахуванням регламентації процедур реалізації основних та антикорупційних принципів доброго урядування у діяльності органів публічної влади без відсилок до змісту інших нормативно-правових актів.

Аналіз забезпечення реалізації системи принципів доброго урядування у діяльності публічної влади шляхом регламентації процедур у нормативно-правових актах дозволив нам узагальнити результати впровадження концепції «good

governance» у вітчизняному законодавстві та визначити окремі її напрями, які посилено завдяки реалізації процедурного змісту принципів доброго урядування:

– демократичність управління органами публічної влади – шляхом покращення прозорості та підзвітності і підконтрольності перед громадськістю, участі громадянського суспільства у процесах урядування та контролю цих процесів;

– децентралізоване управління на місцях – шляхом запровадження прозорого формування та використання місцевих бюджетів громадою, підзвітності органів місцевої влади, справедливого та результативного управління під контролем громад;

– захист та повага до прав людини – шляхом забезпечення реалізації потреб громадян та їх захисту правоохоронними інституціями з дотриманням превалювання суспільних потреб над особистими, етичності та відповідальності;

– боротьба з корупцією – шляхом доброчесної поведінки, прозорості та підзвітності в діяльності органів влади, ефективності антикорупційних органів та їх відповідальності перед громадянами;

– запровадження електронного урядування – шляхом спрощення доступу до інформації та збільшення прозорості і відкритості органів влади перед суспільством, ефективній реалізації економічних принципів та надання публічних послуг.

Література

1. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України. *Офіційний вісник України*. 1999. № 21. с. 32.
2. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. ст. 222.
3. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. ст. 385.
4. Про Державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. р. № 4. ст. 43.
5. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст. 170.
6. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. ст. 175.
7. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40-41. ст. 379.
8. Кодекс доброчесної поведінки та професійної етики в Мінборони та Збройних Силах України: Затверджено від 15.03. 2017 р. Генерал армії України Степан Полторак. URL: <https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Codex.pdf>.
9. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. ст. 2051.

10. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. ст. 2056.

11. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158. *Офіційний вісник України*. 2016. № 74. с. 2493.

12. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення: рішення НАЗК від 09.02.2018. р. № 166. *Офіційний вісник України*. 2018. № 28. ст. 1010.

13. Про Національну програму боротьби з корупцією: Указ Президента України від 10.04.1997 р. № 319. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/319/97#Text>.

14. Жуков М. Закон про адмінпроцедуру: аналіз документа і ключові переваги для фізичних і юридичних осіб. 2021. URL: <https://uba.ua/ukr/news/8805/print/>.

15. Проект Адміністративно-процедурного кодексу України від 03.12.2012 № 11472. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=44893.

16. Пропозиції Президента до Закону «Про адміністративну процедуру» від 14.05.2020 р. № 3475. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68834.

Анотація

Коваленко В. В. Процедурний зміст забезпечення реалізації принципів доброго урядування. – Стаття.

У статті розглядаються питання безпосередньо пов'язані із забезпеченням реалізації принципів доброго урядування через законодавчо визначені процедури. Наведено перелік процедур через які повинні реалізовуватися зазначені принципи. Аналіз чинного законодавства України свідчить про те, що лише Закон України «Про Державну службу» передбачає закріплення реалізації таких принципів доброго урядування як доброчесність та ефективність. Також, ним впроваджено процедури для реалізації принципів верховенства права, політичної неупередженості, прозорості – відкритості інформації про діяльність державного службовця

Установлено, що забезпечення доброго урядування на місцях відбувається завдяки процедурам реалізації основних та антикорупційних принципів у Законах України «Про місцеве самоврядування» та «Про службу в органах місцевого самоврядування». Зосереджено увагу на відсутності серед принципів верховенства права, доброчесності, що звужує обсяг забезпечення прав людини та їх пріоритет і вищу цінність під час реалізації функцій держави і її органів, а також органів місцевого самоврядування.

Визначено, що окремими процедурами забезпечується реалізація таких принципів як прозорість, орієнтованість на суспільний консенсус, справедливість, ефективність.

Охарактеризовано нормативно-правові акти які стосуються діяльності публічних органів, в яких відмічається системність відсилок до антикорупційних процедур, що зазначені у Законі України «Про запобігання корупції».

Зроблено висновок, що ключовим поштовхом до створення механізму реалізації процедурного змісту принципів доброго урядування повинно стати прийняття загального процедурного нормативно-право-

вого акту, який об'єднав у собі більшість процедур реалізації принципів доброго урядування у діяльності органів публічної влади.

Аналіз забезпечення реалізації системи принципів доброго урядування у діяльності публічної влади шляхом регламентації процедур у нормативно-правових актах дозволив узагальнити результати впровадження концепції «good governance» у вітчизняному законодавстві та визначити окремі її напрями, які посилено завдяки реалізації процедурного змісту принципів доброго урядування.

Ключові слова: принципи доброго урядування, процедурний зміст, реалізація принципів, процедури, нормативно-правовий акт.

Summary

Kovalenko V. V. Procedural essence of ensuring the implementation of the principles of good governance. – Article.

The issues directly related to ensuring the implementation of the principles of good governance through legally defined procedures are examined in the article. The list of procedures through which these principles should be implemented is provided. Analysis of the current legislation of Ukraine shows that only the Law of Ukraine «On Public Service» provides for the implementation of such principles of good governance as integrity and efficiency. It also implemented procedures for the performance of the principles of the rule of law, political impartiality, transparency that is openness of information about civil servants' activities.

It is revealed that good local governance is ensured thanks to the procedures for the implementation of basic and anti-corruption principles in the Laws

of Ukraine «On Local Self-Government» and «On Service in Local Self-Government Bodies». Attention is focused on the absence of the principles of the rule of law and integrity, which narrows the scope of ensuring human rights and their priority and higher value during the implementation of the functions of the state and its bodies, as well as local self-government bodies.

It is determined that individual procedures ensure the implementation of such principles as transparency, focus on social consensus, fairness, and efficiency.

The normative legal acts relating to the activities of public bodies are characterized, in which systematic references to anti-corruption procedures specified in the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» are noted.

It is concluded that the key impetus to the creation of a mechanism for the implementation of the procedural essence of the principles of good governance should be the adoption of a general procedural legal act, which has combined most of the procedures for the implementation of the principles of good governance in the activities of public authorities.

The analysis of ensuring the implementation of the system of principles of good governance in the activities of public authorities through the regulation of procedures in normative legal acts allowed to generalize the results of the performance of the concept of «good governance» in domestic legislation and to determine its individual directions, which were strengthened due to realizing the procedural essence of the principles of good governance.

Key words: principles of good governance, procedural essence, implementation of principles, procedures, normative legal act.